

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2017

GESKIEDENIS: VRAESTEL II

**BRONMATERIAALBOEKIE
VIR AFDELING B EN AFDELING C**

BRON A

Hier is 'n foto wat op 23 September 1960 in New York geneem is waar Sowjet premier Nikita Khrushchev (links) op die punt staan om Kubaanse premier Fidel Castro (regs) te omhels. Hulle was in New York vir die 15de Algemene Vergadering van die Verenigde Nasies.

[Getty Images. 1960. Russian politician and Premier Nikita Khrushchev: 23 September 1960 New York [AANLYN]. Beskikbaar by: <<http://www.gettyimages.com>> (Verkry 5 Januarie 2017)]

BRON B Hier is 'n uittreksel van 'n onderhoud met Sergei Khrushchev, seun van die voormalige Sowjet premier Nikita Khrushchev wat op 24 Oktober 2012 gevoer is en wat 'n Sowjet perspektief van die Kubaanse Missielkrisis gee.

Wat beskou jy as die grootste Amerikaanse wanbegrip* van die Kubaanse Missielkrisis? Die grootste wanbegrip was die idee dat Amerika gedink het die krisis was om Kuba teen 'n moontlike inval te verdedig of wyer implikasies* in verband met infiltrasie* in Suid-Amerika ... teorieë wat niks met die werklikheid te doen het nie.

Wat sou daardie realiteite wees? Die realiteit is dat Fidel Castro na die Bay of Pigs [inval] aangekondig het dat hy amptelik by die Sowjetblok aansluit. Deur daardie [verklaring] was die onus* op die Sowjetunie om al hul kliënte, al hul bondgenote, te verdedig, anders sou hulle hul aansien verloor ... en jou bondgenote sou jou nie vertrou nie. Na 1961 het Kuba dieselfde vir die Sowjetunie geword as Wes-Berlyn vir die Verenigde State – 'n klein nuttelose stukkie grond, in vyandige* grondgebied. Maar as jy dit nie verdedig nie, sal jy nie as 'n supermoondheid beskou word nie. Die Verenigde State was gereed om Berlyn met kernwapens te verdedig. Die Sowjetunie het missiele na Kuba gestuur ... as 'n kragtige boodskap aan die Verenigde State: moenie Kuba binneval nie.

[Aangepas van: Sam LaGrone. 2012. Soviet Perspective on the Cuban Missile Crisis from Nikita Khrushchev's Son. [AANLYN] Beskikbaar by: <<https://news.usni.org>> (Verkry 4 Januarie 2017)]

- * wanbegrip – mistasting
- * implikasies – gevolge
- * infiltrasie – insypeling, spioeneer en toegang verkry
- * onus - verpligting
- * vyandige – onvriendelik, wat aan die vyande behoort

BRON C Hier volg 'n uittreksel uit 'n onderhoud met Fidel Castro in 1984.

Dit was noodsaaklik om dit duidelik te stel aan die Verenigde State dat 'n inval in Kuba oorlog met die Sowjetunie sou beteken. Dit was toe dat hulle die missiele voorgestel het ... Ons het die risiko's verkies – wat dit ook al was – van geweldige spanning, 'n groot krisis, bo die risiko's van die magteloosheid* om op 'n Amerikaanse inval van Kuba te wag.

[Spartacus. 1984. Cuban Missile Crisis. Primary Sources A3. [AANLYN] Beskikbaar by: <<http://spartacus-educational.com>> (Verkry 9 Januarie 2017)]

- * magteloosheid – gevoel van onmag

BRON D Hier volg 'n uittreksel van Andrei Gromyko, voormalige Sowjet buitelandse sekretaris, se nabetraging oor die Kubaanse Missielkrisis.

Die Verenigde State het oor 'n aantal jaar offensiewe militêre basisse rondom sosialistiese lande opgerig, hoofsaaklik naby die USSR se grense. Die plasing van effektiewe middelfstand Sowjetmissiele in Kuba is eers onderneem nadat die Verenigde State se regering herhaaldelik voorstelle verwerp het om Amerikaanse militêre basisse, insluitende missielterreine, op vreemde grondgebied te verwyder.

[Aangepas van: A. Gromyko. 1973. Through Russian Eyes: President Kennedy's 1 036 Days. Washington International Library]

BRON E**Hier is 'n uittreksel uit 'n artikel wat deur 'n Suid-Afrikaanse historikus, Rodney Warwick, in 2012 geskryf is oor die Kubaanse Missielkrisis.**

Die Kubaanse situasie het sy oorsprong gehad in die kernwapenwedloop; 'n duur kompetisie tussen die VSA en USSR ... Dit was egter die Amerikaners wat die Sowjette maklik oortref* het ten opsigte van kernwapentegnologie en -ontplooing. Ten spyte van die "vreedsame naasbestaan" ... was Khrushchev vasberade om sy land as Amerika se gelyke te laat geld* ten opsigte van militêre, diplomatieke, ekonomiese en wetenskaplike krag. Hy wou kommunisme as ideologies meerderwaardig teenoor kapitalisme bewys. Khrushchev het geglo dat kapitalisme homself uiteindelik sou vernietig en dat kommunisme onvermydelik sou versprei ... **(Paragraaf 1)**

In 1959 het Fidel Castro se rewolusionêres tydens die Kubaanse Rewolusie daarin geslaag om die korrupte en despotiese Amerikaans-ondersteunde Batista-regime omver te werp. 'n Geleentheid het nou bestaan waar Sowjet kernwapens in "Uncle Sam se agterplaas" geplaas kon word, wat die strategiese kernbalans weg van die VSA laat kantel* het. Die beplande geheime* plasing van Sowjet-missiele in Kuba, net 90 km van Florida af, het beteken dat die waarskuwingstyd in Amerika om vir 'n kernaanval voor te berei, minder as 'n minuut was. **(Paragraaf 2)**

In die mees buitengewone, gevaarlike dobbelspel in die geskiedenis het Khrushchev, met Castro se volle toestemming, die geheime verskeping en installering van kernmissiele in Kuba beveel ... Khrushchev het redeneer dat die missiele nie net as afskrikmiddel* sou dien vir enige Amerikaanse aanval op Kuba nie, maar dat dit ook as bedingingsmiddel gebruik kon word om die Weste uit Berlyn te dwing ... **(Paragraaf 3)**

In oorlog met sy militêre stafhoofde het Kennedy beveel dat hulle moes voorberei vir 'n volskaalse militêre inval in Kuba. Eerstens is 'n skeepsblokkade van die eiland onmiddellik afgedwing, afgewater* as "kwarantyn". Kennedy het dringende gesprekke met Khrushchev begin voer. Aanvanklik het Khrushchev die teenwoordigheid van missiele ontken, maar hy is gedwing om die fotografiese bewyse aan die Verenigde Nasies te verduidelik ... **(Paragraaf 4)**

[Aangepas van: Politicsweb: Dr Rodney Warwick PhD MA (UCT). 2012. The Cuban Missile Crisis remembered. [AANLYN] Beskikbaar by: <<http://www.politicsweb.co.za>> (Verkry 1 Januarie 2017)]

* oortref – beter as al die ander

* laat geld – vestig, handhaaf

* kantel – beweeg, oorhel

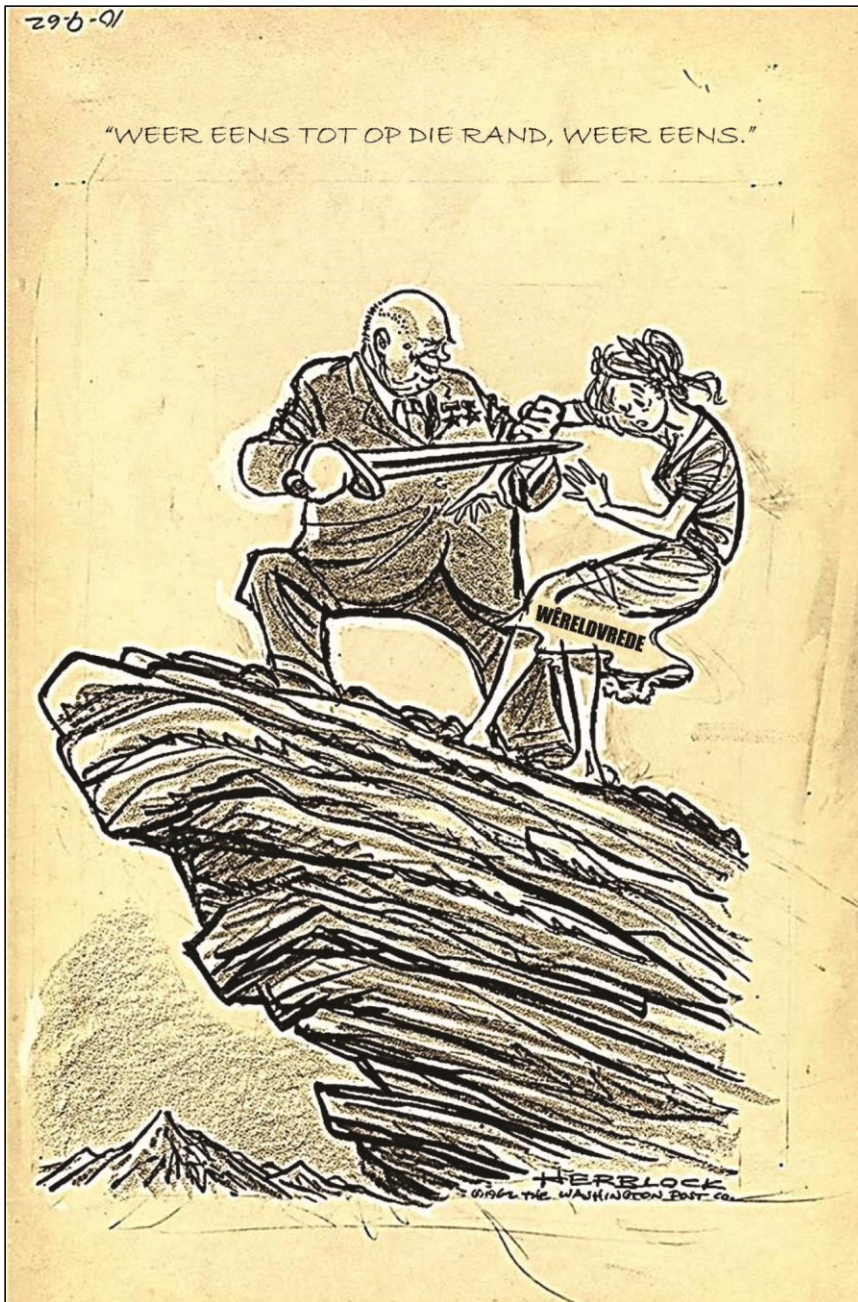
* geheime – sonder dat iemand weet

* afskrikmiddel – ontmoedig

* afgewater – gebruik van 'n neutraler en sagter term

BRON F

Hier is 'n spotprent wat op 9 Oktober 1962 gepubliseer is en wat wys hoe Khrushchev wêreldvrede bedreig.

**"WEER EENS TOT OP DIE
RAND, WEER EENS"**

[Herbert L. Block Versameling. 1962. "Once More Unto the Brink, Once More". [AANLYN]. Beskikbaar by: <<https://www.loc.gov>> (Verkry 4 Januarie 2017)]

BRON G

Hier volg 'n uittreksel uit 'n beroemde toespraak deur VS president J. F. Kennedy op 22 Oktober 1962 waarin hy reageer op die USSR se opbou van kernwapens op die eiland Kuba.

Ek het opdrag gegee dat die volgende ... stappe onmiddellik geneem moet word: ... Om hierdie offensiewe* opbou te beëindig*, word streng kwarantyn op alle militêre toerusting op pad Kuba toe geplaas. Alle skepe op pad na Kuba toe, van watter land of hawe ook al, sal teruggestuur word as dit vrag met offensiewe wapens bevat ...

... Ons ontsê egter nie in hierdie tyd lewensnoodsaaklikhede*, soos die Sowjette gepoog het om te doen tydens hul Berlynse blokkade van 1948 nie.

... Dit sal die beleid van hierdie nasie wees om enige kernmissiel wat van Kuba af op enige land in die Westelike halfrond afgevuur word, as 'n aanval deur die Sowjetunie op die Verenigde State te beskou, wat 'n volledige vergeldende* respons op die Sowjetunie vereis ... Ek doen 'n beroep op Voorsitter Khrushchev om hierdie ongeoorloofde*, roekelose en uitlokkende* bedreiging van wêreldvrede en stabiele verhouding tussen ons twee nasies stop te sit. Ek versoek hom ook om hierdie pad van wêreldoorheersing agter te laat en aan te sluit by 'n historiese poging om die verraderlike* wapenwedloop te beëindig en die geskiedenis van die mensdom te verander. Hy het nou die geleentheid om te wêreld terug te bring van die afgrond* van vernietiging ...

[Aangepas van: M. Mooney. 2006. United States History 1959–1962: On the Brink: From the Bay of Pigs to the Cuban Missile Crisis. 1ste uitgawe. California: The Regents on the University of California. p. 24]

- * beëindig – stop
- * offensiewe – aggressiewe/gebruik om aan te val
- * lewensnoodsaaklikhede – noodsaaklike items
- * vergeldende – om op 'n manier te reageer wat skade sal aanrig
- * ongeoorloofde – geheime
- * uitlokkende – aggressiewe
- * verraderlike – gevaarlike
- * afgrond – peillose diepte

BRON H

Hier volg 'n uittreksel uit 'n brief wat Khrushchev op 24 Oktober 1962 aan Kennedy tydens die Kubaanse Missielkrisis geskryf het. Hierdie brief is twee dae na Kennedy se beroemde toespraak gestuur.

... Deur hierdie voorwaardes aan ons te stel, Mnr. President, het u 'n uitdaging* tot ons gerig ... U, Mnr. President, verklaar nie kwarantyn nie, maar stel eerder 'n ultimatum, en u dreig ons met geweld as ons nie u bevele gehoorsaam nie. Dink aan wat u sê! En u verwag van my om hiertoe in te stem! ... Dit sal beteken dat ons ons verhoudings met ander lande nie met rede uitvoer nie, maar deur voor tirannie mee te gee ... u wil ons intimideer*.

[Aangepas van: S. Grove, J. Manenzhe, P. Vale, G. Weldon. 2013. Via Afrika Geskiedenis Graad 12 Leerderboek. 1ste uitgawe. Kaapstad: Via Afrika. p. 32]

- * uitdaging – uitdaag
- * intimideer – dreig